

Data publikacji: 18-02-2010

**SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VII KADENCJA**

Warszawa, dnia 18 lutego 2010 r.

Druk nr 784

**Pan
Bogdan BORUSEWICZ
MARSZAŁEK SENATU
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Na podstawie art. 101 Regulaminu Senatu my, niżej podpisani senatorowie, wnosimy projekt uchwały

w sprawie zmiany Regulaminu Senatu.

Do reprezentowania nas w dalszych pracach nad tym projektem uchwały upoważniamy senatora Edmunda Wittbrodta.

(-) Włodzimierz Cimoszewicz
(-) Stanisław Gorczyca
(-) Stanisław Iwan
(-) Sławomir Kowalski
(-) Roman Ludwiczuk

(-) Tomasz Misiak
(-) Janusz Rachoń
(-) Mariusz Witczak
(-) Edmund Wittbrodt
(-) Jan Wyrowiński

UCHWAŁA
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia

w sprawie zmiany Regulaminu Senatu

Art. 1.

W uchwale Senatu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 23 listopada 1990 r. – Regulamin Senatu (M.P. z 2002 r. Nr 54, poz. 741, z późn. zm.¹⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 8 w ust. 1 pkt 8 otrzymuje brzmienie:

"8) zarządza drukowanie ustaw uchwalonych przez Sejm, projektów ustaw, projektów uchwał, opinii komisji o dokumentach przedkładanych w sprawach związanych z członkostwem Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej i innych druków senackich, a także doręczenie ich senatorom,";

2) w dziale VI uchyla się rozdział 2 i nazwę rozdziału 1;

3) po dziale VIII dodaje się dział VIIIa w brzmieniu:

"Dział VIIIa

Postępowanie w sprawach związanych z członkostwem Rzeczypospolitej Polskiej
w Unii Europejskiej

Rozdział 1

Opiniowanie dokumentów przedkładanych Marszałkowi Senatu

Art. 75a. 1. Marszałek Senatu kieruje do Komisji Spraw Unii Europejskiej dokumenty przedkładane w sprawach związanych z członkostwem Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej.

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej uchwały zostały ogłoszone w M. P. z 2004 r. Nr 15, poz. 232 i Nr 18, poz. 302, z 2005 r. Nr 65, poz. 894, Nr 71, poz. 975 i Nr 84, poz. 1201, z 2006 r. Nr 21, poz. 232, Nr 36, poz. 392 i Nr 85, poz. 859, z 2007 r. Nr 15, poz. 156, Nr 48, poz. 565 i Nr 86, poz. 925, z 2008 r. Nr 14, poz. 146 i Nr 90, poz. 781 oraz z 2009 Nr 62, poz. 818.

2. Na wniosek przewodniczącego Komisji Spraw Unii Europejskiej, Marszałek Senatu może skierować dokumenty, o których mowa w ust. 1, do właściwych komisji senackich.

Art. 75b. 1. Komisja Spraw Unii Europejskiej uchwala opinię:

- 1) o projekcie aktu prawodawczego lub innego aktu prawnego Unii Europejskiej,
 - 2) o stanowisku Rzeczypospolitej Polskiej zajmowanym w trakcie przebiegu procedur stanowienia prawa Unii Europejskiej,
 - 3) o stanowisku Rzeczypospolitej Polskiej, jakie Rada Ministrów ma zamiar zająć podczas rozpatrywania projektu aktu prawodawczego lub innego aktu prawnego w Radzie Unii Europejskiej,
 - 4) o innym przedłożonym dokumencie.
2. W przypadku, o którym mowa w art. 75a ust. 2, Komisja Spraw Unii Europejskiej uchwala opinię na podstawie opinii komisji, do której skierowano dokumenty. Nieuwzględnienie opinii komisji wymaga uzasadnienia.

Art. 75c. 1. Jeżeli organem właściwym do wydania opinii jest Senat, komisja po rozpatrzeniu sprawy składa do Marszałka Senatu, w terminie przez niego wyznaczonym, wniosek o podjęcie inicjatywy uchwałodawczej wraz z projektem opinii Senatu.

2. Marszałek Senatu kieruje projekt opinii Senatu do właściwych komisji, w tym do Komisji Spraw Unii Europejskiej.

Rozdział 2

Przestrzeganie zasady pomocniczości

Art. 75d. 1. Jeżeli komisja uchwali opinię, w której uzna, iż rozpatrywany projekt aktu prawodawczego Unii Europejskiej nie jest zgodny z zasadą pomocniczości, składa do Marszałka Senatu wniosek o podjęcie inicjatywy uchwałodawczej wraz z projektem opinii Senatu o niezgodności projektu z zasadą pomocniczości.

2. Marszałek Senatu kieruje projekt opinii Senatu do właściwych komisji, w tym do Komisji Spraw Unii Europejskiej.

- Art. 75e. 1. Projekt uchwały Senatu w sprawie wniesienia do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej skargi w sprawie naruszenia przez akt prawodawczy Unii Europejskiej zasady pomocniczości, wraz ze skargą, może wnieść komisja.
2. Marszałek Senatu kieruje projekt uchwały, o której mowa w ust. 1, do właściwych komisji, w tym do Komisji Spraw Unii Europejskiej.

Rozdział 3

Wyrażanie sprzeciwu

- Art. 75f. 1. Marszałek Senatu kieruje do właściwych komisji, w tym do Komisji Spraw Unii Europejskiej, do rozpatrzenia sprawy, w których Senat może wyrazić sprzeciw na podstawie art. 48 ust. 7 Traktatu o Unii Europejskiej oraz art. 81 ust. 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.
2. Komisje po rozpatrzeniu sprawy, w terminie wyznaczonym przez Marszałka Senatu, przedstawiają Senatowi wspólne sprawozdanie, w którym wyrażają swoją opinię.

Art. 75g. Senat podejmuje uchwałę w sprawie wyrażenia sprzeciwu, o którym mowa w art. 48 ust. 7 Traktatu o Unii Europejskiej oraz art. 81 ust. 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, bezwzględną większością głosów w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby senatorów.";

4) art. 84 otrzymuje brzmienie:

- "Art. 84. 1. Projekt uchwały Senatu może być wniesiony przez komisję, senatorów lub senatora, chyba że Regulamin Senatu stanowi inaczej.
2. Marszałek Senatu może zażądać od wnioskodawcy uzasadnienia projektu uchwały.
3. Rozpatrywanie projektów uchwał odbywa się w trzech czytaniach.
4. Do postępowania z projektami uchwał przepisy art. 77 ust. 1, art. 78 ust. 2, art. 79, art. 80 ust. 1, 1a, 2 i 5, art. 81 i art. 82 stosuje się odpowiednio. Marszałek Senatu może zadecydować o skróceniu terminów, o których mowa w art. 80 ust. 1. Sprawozdanie, o którym mowa w art. 80 ust. 2, przygotowywane jest niezwłocznie.
5. Komisje mogą postanowić o łącznym rozpatrzeniu skierowanych do nich projektów uchwał. W takim przypadku we wspólnym sprawozdaniu komisje przedstawiają wniosek o przyjęcie projektów w formie jednego tekstu jednolitego albo wnioski o odrzucenie każdego projektu.

6. Projekt uchwały Senatu uzgodniony ze wszystkimi klubami i kołami senackimi Marszałek Senatu może włączyć do projektu porządku obrad posiedzenia Senatu z pominięciem pierwszego czytania. Projekt przedstawia Senatowi upoważniony przedstawiciel wnioskodawcy wnosząc o jego przyjęcie bez poprawek.";

5) uchyla się art. 84a-84c;

6) art. 85 otrzymuje brzmienie:

"Art. 85. W trybie przewidzianym dla uchwał Senat może podejmować rezolucje, oświadczenia i apele.";

7) w art. 90 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

"3. Do postępowania w sprawie uchwały, o której mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio art. 84.";

8) w załączniku do uchwały pkt 12 otrzymuje brzmienie:

"12) Komisji Spraw Unii Europejskiej – funkcjonowanie Unii Europejskiej oraz członkostwo w niej Rzeczypospolitej Polskiej, opiniowanie dokumentów przedkładanych Marszałkowi Senatu w sprawach związanych z członkostwem Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej, rozpatrywanie inicjatyw uchwałodawczych Senatu w sprawach związanych z członkostwem Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej, zajmowanie stanowisk i wyrażanie opinii na temat projektów umów międzynarodowych, których stroną mają być Unia Europejska, Europejska Wspólnota Energii Atomowej lub ich państwa członkowskie, oraz planów pracy Rady Unii Europejskiej, rocznych planów legislacyjnych Komisji Europejskiej, rozpatrywanie informacji i innych dokumentów przedkładanych przez Radę Ministrów oraz organy Unii Europejskiej;"

Art. 2.

Do postępowań w sprawie uchwał Senatu wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej uchwały stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 3.

Marszałek Senatu ogłosi w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski" tekst jednolity uchwały Senatu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 23 listopada 1990 r. – Regulamin Senatu, z uwzględnieniem zmian wynikających z przepisów ogłoszonych przed dniem wydania tekstu jednolitego.

Art. 4.

Uchwała wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Uzasadnienie

Celem niniejszej zmiany Regulaminu Senatu jest dostosowanie jego treści do zadań spoczywających na Senacie wynikających z Traktatu Lizbońskiego. Wzrost roli parlamentu narodowego (w systemach bikameralnych – każdej z izb) wynikający z protokołów dołączonych do Traktatów o Unii Europejskiej oraz o funkcjonowaniu Unii Europejskiej oznacza konieczność przygotowania odpowiednich procedur postępowania Senatu i jego organów. Procedury te mają zagwarantować Senatowi, jego organom oraz wszystkim senatorom udział w procesie realizacji zadań Senatu jako izby parlamentu narodowego z zachowaniem zasad sprawności postępowania, prawa do informacji oraz czynnego udziału w procesie podejmowania decyzji w zakresie określonym we wspomnianych protokołach. Prawa i obowiązki Senatu związane z członkostwem Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej wynikają także z ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o współpracy Rady Ministrów z Sejmem i Senatem w sprawach związanych z członkostwem Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej. Łącznie z uprawnieniami wynikającymi z Traktatów Senat ma prawo do:

- 1) bycia informowanym przez Rząd oraz organy Unii Europejskiej, które przejawia się w obowiązku przesyłania określonych dokumentów,
- 2) monitorowania przebiegu tworzenia prawa Unii Europejskiej, realizowane poprzez:
 - ocenę projektów aktów prawnych, ocenę stanowisk, które będą zajmowane przez Radę Ministrów w trakcie podejmowania decyzji o tych aktach prawnych oraz
 - badanie każdego aktu prawodawczego pod względem zgodności z zasadą pomocniczości, łącznie z prawem do bezpośredniego przesłania opinii stwierdzającej jej naruszenie do organów UE oraz prawem do wystąpienia do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej ze skargą w sprawie naruszenia przez akt prawodawczy zasady pomocniczości.

Ponadto Senat uzyskuje prawo zgłoszenia sprzeciwu wobec decyzji wydawanych na podstawie art. 48 ust. 7 Traktatu o Unii Europejskiej oraz art. 81 ust. 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

W stosunku do dotychczasowych uprawnień i obowiązków, realizacja powyższych zadań nie może odbyć się bez szerszego zaangażowania Senatu *in pelno* oraz wszystkich komisji branżowych. W związku z powyższym proponuje się dodanie nowego działu dotyczącego wyłącznie postępowania w sprawach związanych z członkostwem Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej. Przy tworzeniu tych przepisów kierowano się

zasadą, iż Komisja Spraw Unii Europejskiej (KSUE) pozostaje komisją wiodącą w tych sprawach, co wynika z właściwości tej komisji, przyczyn praktycznych – jednego miejsca kontaktowego zarówno dla Rady Ministrów jak i organów Unii Europejskiej oraz przyczyn traktatowych, zgodnie z którymi KSUE jako wyspecjalizowana komisja do spraw europejskich ma określone zadania w ramach Konferencji organów parlamentarnych wyspecjalizowanych w sprawach Unii, znanej jako COSAC.

Zgodnie z zaproponowaną procedurą wszystkie dokumenty przedkładane Senatowi, niezależnie od źródła – Rządu czy organów europejskich, Marszałek Senatu będzie kierował do KSUE (art. 75a ust. 1). Na wniosek przewodniczącego KSUE, a w praktyce dotychczasowej działalności - prezydium komisji, Marszałek Senatu skieruje dokumenty do właściwych komisji branżowych (art. 75a ust. 2). Komisje będą zobowiązane do wyrażenia opinii o projekcie aktu prawnego bądź stanowisku Rządu. Opinia komisji branżowej będzie kierowana do KSUE (art. 75b ust. 2), która podejmie ostateczną opinię, tak jak dotychczas, w imieniu Senatu (art. 75b ust. 1). W przypadku gdyby KSUE zamierzała nie brać opinii komisji branżowej pod uwagę, decyzja ta będzie wymagała uzasadnienia (procedura wzorowana na procedurze budżetowej, opinii komisji branżowych oraz wiodącej roli Komisji Budżetu i Finansów Publicznych). Procedura ta dotyczy oceny merytorycznej odnoszącej się do projektu lub stanowiska Rządu i jest adresowana do Rady Ministrów jako uczestnika procesu tworzenia prawa UE. Termin na przeprowadzenie tej procedury będzie związany z terminami wynikającymi z ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o współpracy Rady Ministrów z Sejmem i Senatem w sprawach związanych z członkostwem Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej. W przypadku gdy komisja branżowa stwierdzi, obok oceny merytorycznej aktu, iż akt ten narusza zasadę pomocniczości, komisja złoży do Marszałka Senatu wniosek o podjęcie inicjatywy uchwałodawczej przez Senat (art. 75d ust.1). Do dalszego postępowania będą miały zastosowanie przepisy dotyczące uchwał podejmowanych przez Senat, z jednym wyjątkiem – określonym w art. 75d ust. 2 – pierwsze czytanie projektu uchwały Senatu odbędzie się na wspólnym posiedzeniu komisji branżowej i KSUE (a nie Komisji Ustawodawczej – jak w przypadku innych uchwał). Zakończenie tego procesu będzie miało miejsce na posiedzeniu Senatu, który w głosowaniu podejmie decyzję, której skutkiem może być wysłanie do organów UE opinii stwierdzającej naruszenie przez akt prawodawczy zasady pomocniczości (co może prowadzić do uruchomienia procedur tzw. żółtej lub pomarańczowej kartki). Cała procedura będzie musiała być przeprowadzona w terminie 8 tygodnia od dnia otrzymania polskiej wersji językowej projektu aktu.

Ponieważ Protokół nr 2 w sprawie stosowania zasad pomocniczości i proporcjonalności przewiduje możliwość składania skargi w sprawie naruszenia przez akt prawodawczy zasady pomocniczości, proponuje się, aby z prawem inicjatywy uchwałodawczej w tej sprawie mogła wystąpić każda komisja senacka (art. 75e ust. 1). Ostateczną decyzję o wniesieniu skargi podejmie Senat w głosowaniu.

W przypadku notyfikowania zamiaru podjęcia decyzji na podstawie art. 48 ust. 7 Traktatu o Unii Europejskiej oraz art. 81 ust. 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, Traktaty przewidują możliwość złożenia sprzeciwu przez parlamenty narodowe. Ponieważ sprzeciw, którejkolwiek z izb 27 krajów członkowskich, spowoduje odstępnie od decyzji podejmowanych na podstawie tych przepisów, uznano, że decyzja ta powinna być podjęta szczególnie rozważnie, tj. większością bezwzględną. Senat na podjęcie uchwały w tej sprawie będzie miał 6 miesięcy. Ponieważ sama uchwała w sprawie sprzeciwu nie wymaga wnoszenia poprawek a jedynie oceny merytorycznej, proponuje się aby ocenę w tej sprawie wyrażały dwie komisje wspólnie – branżowa, właściwa w danej sprawie i KSUE. Senat po wysłuchaniu opinii tych komisji, przeprowadzeniu dyskusji, podejmie decyzję w głosowaniu (art. 75f oraz art. 75g).

Wśród zaproponowanych przepisów znalazł się także przepis, zgodnie z którym, w przypadku gdy do oceny danego dokumentu wymagana będzie opinia całego Senatu (co przewidują wszystkie projekty ustaw nowelizujących ustawę z dnia 11 marca 2004 r. o współpracy Rady Ministrów z Sejmem i Senatem w sprawach związanych z członkostwem Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej) Marszałek Senatu, na wniosek przewodniczącego KSUE, skieruje sprawę do rozparzenia do właściwej komisji, która złoży stosowny wniosek o podjęcie inicjatywy uchwałodawczej. Podobnie jak w przypadku badania pomocniczości, pierwsze czytanie projektu uchwały Senatu odbędzie się na posiedzeniu komisji branżowej oraz KSUE (art. 75c).

W obecnym brzmieniu przepisy art. 84-85 dotyczące podejmowania uchwał rozróżniają jedynie projekty uchwał okolicznościowych (rozpatrywane w dwóch czytaniach) oraz projekty zmierzające do nowelizacji Regulaminu Senatu (trzy czytania). Konieczna jest zatem taka ich modyfikacja, aby mogły znaleźć zastosowanie do postępowania w sprawie uchwał (opinii) Senatu podejmowanych w sprawach związanych z członkostwem Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej. W tym celu zaproponowano nadanie tym przepisom charakteru ogólnego, bez wyszczególniania poszczególnych kategorii projektów. Tryb dwuczytaniowy wprowadzony w 2006 r. okazał się nieadekwatny, ponieważ projekty uchwał okolicznościowych podlegają zwykle istotnym zmianom w pierwszym czytaniu,

w toku dyskusji na posiedzeniu komisji zgłaszanych jest wiele wniosków a dyskusja w drugim czytaniu na posiedzeniu Senatu ujawnia potrzebę wprowadzenia nowych poprawek. Dlatego jako zasadę w odniesieniu do wszystkich projektów uchwał proponuje się niebudzącą wątpliwości procedurę trzech czytań stosowaną do inicjatyw ustawodawczych, z kilkoma istotnymi modyfikacjami uproszczającymi i przyspieszającymi postępowanie:

- 1) Marszałek Senatu będzie mógł (tak jak dotychczas) w razie potrzeby skrócić 14 - dniowy termin na zapoznanie się senatorów z projektem przed pierwszym czytaniem oraz 7 – dniowy termin na zawiadomienie o pierwszym posiedzeniu komisji,
- 2) sprawozdanie komisji po pierwszym czytaniu będzie przygotowywane niezwłocznie (tak jak dotychczas w przypadku uchwał okolicznościowych),
- 3) komisje będą mogły połączyć projekty tj. postanowić o łącznym rozpatrzeniu w pierwszym czytaniu skierowanych do nich projektów uchwał; w takim przypadku we wspólnym sprawozdaniu komisje przedstawią wniosek o przyjęcie projektów w formie jednego tekstu jednolitego albo wnioski o odrzucenie każdego projektu,
- 4) projekty uzgodnione ze wszystkimi klubami i kołami senackimi Marszałek Senatu mógłby włączyć do projektu porządku obrad posiedzenia Senatu z pominięciem pierwszego czytania.

T ł o c z o n o z p o l e c e n i a M a r s z a ł k a S e n a t u
